

SA Eesti Puuetega Inimeste Fondi (edaspidi Fondi) poolt aastaks 2023-2025
Riigieelarvelise eraldise „Puudega ning psüühikahäirega inimeste huvikaitse ja võimestamine“
jaotamise põhimõtted. Aasta 2024.

1. Üldist

Puuetega inimeste organisatsioonide programmide ja projektide toetuse andmise põhimõtete väljatöötamisel on lähtutud veendumusest, et:

- Sihtgrupi probleeme saab ühiskonnas sihipäraselt, planeeritult ja efektiivselt lahendada vaid siis, kui tegevuskeskkonda reguleerivad seadused on stabiilsed ja organisatsioonide tegutsemiseks vajalikud ressursid planeeritavad;
- Liitudes 2012. a. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga (<https://www.riigiteataja.ee/akt/204042012006>), võttis Eesti endale kohustuse arendada puuetega inimeste võimalusi iseseisvaks eluks ja täielikuks osalemiseks ühiskonnaelus;
- Jälgides ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni täitmist (https://www.epikoda.ee/wp-content/uploads/2018/03/EPIK_variraport_webi.pdf).
- Valitsuse poolt heakskiidetud arengupoliitika kontseptsioonides ja arengukavades (loetletud alljärgnevalt) mittetulundusorganisatsioonidele pandud rolle saavad puuetega inimeste organisatsioonid täita vaid riiklike ressursside toel;
- Riiklikes strateegiadokumentides on kirjas eesmärgid, millest strateegilises partnerluses olevad organisatsioonid lähtuvad, alljärgnevalt:
 1. Heaolu arengukava 2023-2030 (<https://www.sm.ee/media/2900/download>).
 2. Rahvatervise Arengukava 2020-2030 (https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Tervishoid/rta_05.05.pdf)
 3. Vaimse tervise strateegia 2016-2025, https://88474753-62df-4666-a7b7-7f305bd053d4.filesusr.com/ugd/21ebf3_33462095e80e4ff6960646b8a8f61240.pdf
- Eesti puuetega inimeste organisatsioone tuleb Euroopa Liidu käsitluses vaadelda, kui oma-abi/eneseabi grupe;
- Tõhusa õiguste kaitse üks eeldus on ühiskonnagruppide võimalus oma õigusi puudutavatel teemadel kas ise või esindusorganisatsioonide kaudu kaasa rääkida;
- Puuetega inimeste huvikaitse organisatsioonidele peab olema tagatud stabiilne rahastus ja tegevuskeskkond ning loodud võimalus teha strateegilisi plaane pikemalt kui üks aasta;
- Finantseerida tuleb nii kodanike osalust otse teostavaid, inimesi jõustavaid ja teenuseid osutavaid, teavitavat rolli omavaid organisatsioone, kui ka tegevusi koordineerivaid organisatsioone;
- Puuetega inimeste huvikaitse võrgustiku esindusorganisatsioonina käsitletakse üleriigilisi puudespetsiifilisi organisatsioone, maakondlikke puuetega inimeste kodasid ning nende katusorganisatsioone, mis on tegutsenud vähemalt ühe aasta, mille põhikirja kohaselt moodustavad puuetega inimesed ja/või nende pereliikmed või nende organisatsioonid vähemalt 51% liikmeskonnast ning juhtorganitest. Mitme, sama puudeveldkonna või sama piirkonna esindusõigusele pretendeeriva organisatsiooni puhul lähtutakse rahastamisel organisatsiooni ajaloolisest järjepidevusest ja tegelikust tööst oma valdkonnas. Dubleerimise vältimise eelduseks on omavaheline tihe koostöö.

Seepärast püütakse järgnevaid põhimõtteid kasutades tagada organisatsioonidele teave, milliste rahaliste vahenditega võivad nad oma tegevuses arvestada aastal 2024.

Käesoleva dokumendi alusel määratakse organisatsioonidele aasta kogutoetuse suuruse limiit, mis tegevuse soikumisel kantakse EPIFondi üldisesse reservi. Iga organisatsiooni kohta vormistatakse üks vormikohane taotlus, milles tuuakse välja organisatsiooni tegevuste seos organisatsiooni poolt esitatud fookusteemaga perioodil 2023-2025.

Toetust käsitletakse tegevustoetusena perioodil 2024 ning kasutamise eesmärgipärasuse eest vastutab toetust saav organisatsioon. Käesolev dokument sätestab toetuse jaotamise põhimõtted aastaks 2024.

Toetust tuleb kasutada sihipäraselt ÜRO Puuetega inimeste õiguste kaitse konventsiooni (<https://www.riigiteataja.ee/akt/204042012006>) põhimõtetest lähtuvalt ning eelpool viidatud strateegia-dokumentidega seotult eesmärgiga edendada puuetega inimeste huvikaitset läbi mitmekesiste tegevuste.

Organisatsioonidele antakse võimalus oma limiidi piires otsustada, milliste tegevuste rahastamiseks ta soovib neile eraldatud vahendeid kasutada arvestades Fondi ja Sotsiaalministeeriumi vahel sõlmitud lepingu üldisi tingimusi. Toetuse kasutamise periood on üks aastat, mille jooksul esitatakse vahearuanne vähemalt 2 korda aastas.

Organisatsioonile jääb vajadusel õigus oma juhatuse otsusega lisada jooksvalt uusi tegevusi. Strateegiliste eesmärkide muudatused tuleb kooskõlastada kirjalikult Fondiga.

Fond seab 2024 aastal puuetega inimeste organisatsioonide huvikaitse tegevuse rahastust korraldades järgmised eesmärgid:

- Puuetega inimeste ligipääs ühiskonnaelus osalemiseks on paranenud.
- Puudega inimeste organisatsioonide rahastamine on korraldatud selgelt, võrdsetel alustel, kulutõhusalt ja mõjusalt.
- Puudega inimesi ühendavate organisatsioonide omavaheline koostöö on paranenud, suurenenud on ühine huvikaitse teostamine.
- Huvikaitse võrgustik on võimeline kaasa rääkima ning esitama arvamusi ja ettepanekuid puudega inimesi puudutavate õigusaktide, strateegiate, arengukavade ja/või muudele olulistele valdkonda puudutavate otsuste ja tegevuste parendamiseks.
- Partnerluse raames eraldatud rahaliste vahendite vood on suunatud kulutõhusalt ja mõjusalt. Algatatud on projekte täiendavate rahastusallikate leidmiseks.

2. Toetuste üldised proportsioonid 2024

Strateegilise partnerluse lepinguga puuetega inimeste organisatsioonide võrgustikule ja psüühikahäiretega inimeste ning nende lähedaste esindusorganisatsioonidele eraldatakse 2024.a. tegevustoetuseks **1 500 000** eurot, mida kasutatakse alljärgnevalt:

- 2.1.** Psüühikahäiretega inimeste ning nende lähedaste esindusorganisatsioonidele EPIFondi lepinguliste kohustuste täitmiseks **45 000 eurot** ja puuetega inimeste organisatsioonide huvikaitse tegevuse toetamiseks **1 455 000 eurot**, millest:
 - 2.2.** **53 860** eurot Eesti Puuetega Inimeste Fondi tegevuskava alusel (sh halduskulud kokku ~ 4 % puuetega inimeste huvikaitse tegevuse toetamise mahust)
 - 2.3.** Puuetega inimeste organisatsioonide võrgustiku tegevusprogrammide toetuseks jaotatakse algoritmi järgi **1 353 000** eurot alljärgnevalt:
 - 2.3.1.** **510 000** eurot (~34 % tegevusprogrammidele eraldatavast mahust) liitude tegevusprogrammide (sh halduskulud) toetuseks;
 - 2.3.2.** **510 000** eurot (~34 % tegevusprogrammidele eraldatavast mahust) piirkondlike kodade ja liikmesorganisatsioonide tegevustoetuseks;
 - 2.3.3.** **50 000** puuetega inimeste digipädevusi arendavatele, ühiskonnaelus osalemist ja ligipääsetavust suurendavatele koostööprojektidele.
 - 2.3.4.** **31 140** eurot (~2% tegevusprogrammidele eraldatavast mahust) aastalõpu reservi;
 - 2.3.5.** **300 000** eurot (~20 % tegevustoetuseks eraldatavast mahust) EPI Koja tegevustoetuseks.

Organisatsioonidele ei seata piiranguid administratiiv- ja/või halduskulude katmisel või rahvusvahelise koostöö edendamisel tegevustoetuse arvelt tingimusel, et need toetavad organisatsiooni arengukavas määratletud strateegilisi eesmäärke.

Organisatsioonid peavad tagama omafinantseeringu tegevustoetusest vähemalt 10% ulatuses.

3. Puudega inimeste üleriigiliste ja maakondlike organisatsioonide huvikaitse tegevustoetuse jaotamise põhimõtted aastal 2024

3.1. Maakonna/liidu kogu toetuse suurus kujuneb kuue komponendi summana:

Komp. nr	Komponendi nimetus	KOJAD	LIIDUD
1.	Baaskomponent	30%	30%
2.	Lisaraha kaasamine	20%	20%
3.	Liikmesorganisatsioonide arv	15%	15%
4.	Füüsiliste liikmete arv katusorganisatsioonis	30%	30%
5.	Organisatsiooni kodulehe hindamine ja sotsiaalmeedia kanali olemasolu	5%	5%

- 3.1.1.** "baaskomponent", mis ei sõltu organisatsiooni suurusest on liitudele 30% ja maakondlikele kodadele 30%;
- 3.1.2.** organisatsiooni netokäivet eurodes (lisaraha, mis on saadud täiendavalt Fondist saadule) arvestav komponent on liitudele 20% ja maakondlikele kodadele 20%. Selleks jagatakse organisatsioonid käibe järgi kümnesse gruppi nii, et logaritmskaalal tekiks võrdsed vahemikud, mis annavad arvestuslikke punkte vastavalt 1 – 10;
- 3.1.3.** 15% jagatakse proportsionaalselt MTÜ ja SA registrisse kantud puuetega inimeste ja nende lähedaste liikmelisusel tegutsevate liikmesorganisatsioonide arvuga nii liitudele kui ka maakondlikele kodadele;
- 3.1.4.** füüsiliste liikmete arvu järgi registrisse kantud organisatsioonides jagatakse liitudele 30% ja maakondlikele kodadele 30%. Selleks jagatakse liidud ja maakondlikud kojad suuruse järgi kümnesse gruppi nii, et logaritmskaalal tekiks võrdsed vahemikud, mis annavad arvestuslikke punkte vastavalt 1 kuni 10. Ühes grupis olevate organisatsioonide selle toetuse komponendi suurus on võrdne. Grupi määramisel arvestatakse registrisse kantud organisatsiooni üksikliikmetest kõiki MTÜ seaduse tingimuste kohaselt organisatsiooni liikmete nimekirja kantud liikmeid.
- 3.1.5.** 5% Organisatsiooni kodulehe hindamine ja sotsiaalmeedia kanali olemasolu. Organisatsioonide kodulehti hindab EPIFondi nõukogu poolt kokku kutsutud komisjon. Hinnatakse kas alljärgnevad kriteeriumid on täidetud. Kokku on võimalik maksimaalselt saada 12 punkti:
- Organisatsiooni kohta käiv üldinfo:
 - eesmärk(id), tegevussuunad/ülesanded
 - kehtiv arengukava/tegevusprogramm
 - põhikiri
 - struktuur ja liikmesorganisatsioonide kontaktandmed
 - kalendriaasta tegevuste/ürituste plaan/kava
 - riiklikest või KOV vahenditest toetatud tegevuse ja finantside kasutamise informatsioon
 - kontaktandmed
 - Info puude ja teenuste kohta:
 - Liidud: mis onpuue ja kes onpuudega inimene; Kojad: milliseid teenuseid, soodustusi jne KOV pakub
 - Liidud: nõuandeid/soovitusi puudega toime tulemiseks; Kojad: kuidas ja kust kohast KOV pakutavat saada
 - informatsiooni puudega seotud teenuste, rehabilitatsiooni ja abivahendite kohta sh vajalikud viited
 - elektrooniliselt organisatsiooni poolt väljaantud infomaterjale (bukletid, infolehed, ajakirjad jne.).
 - organisatsioon kasutab informatsiooni edastamiseks lisaks koduleheküljele Facebooki või muud sotsiaalmeedia kanalit.

4. Tegevusprogrammidele ja projektidele toetuse andmise üldised tingimused

- 4.1.** Puuetega inimeste organisatsioonide tegevustoetuste raames fondiga strateegilise partnerluse lepingut taotlevad organisatsioonid, peavad olema puuetega inimeste või nende lähedaste esindusorganisatsioonid, mis on tegutsenud vähemalt ühe aasta, mille põhikiri tagab, et puuetega inimesed ja/või pereliikmed või nende organisatsioonid moodustavad vähemalt 51% liikmeskonnast ning juhtorganitest.

- 4.2. Lepingu sõlmimise eelduseks on organisatsioonil strateegilise eesmärgi püstitus toetusperioodiks ning tegevusplaan koos meeskonnaga selle elluviimiseks.
- 4.3. Taotlused, tegevused ning aruandlus peavad vastama Sotsiaalkaitseministri ning tervise- ja tööministri 08.03.2019 käskkirja nr 21 „Hasartmängumaksu laekumistest toetuste andmise tingimused ja kord“ muutmine (<https://www.sm.ee/media/2165/download>) sätestatule.
- 4.4. Omaosaluse määr peab olema vähemalt 10%.
- 4.5. Fond kinnitab nõukogu otsusega taotluse ning aruande vormid. Fondi nõukogul on õigus kinnitatud vormides teha kohandusi mõistlikus ulatuses toetusperioodi jooksul eelnevalt tegevustoetuse saajaga kokku leppides.

5. Projektide menetlemise ja aruandluse kord

- 5.1. Organisatsioonidel esitada **Fondi nõukogule tegevusprogrammid eraldatud kogutoetuse piires** kuni **30.11.2023**. Taotlused tuleb esitada elektroonilises taotlemise keskkonnas <https://taotlused.epifond.ee>. **Taotlus esitatakse digitaalselt allkirjastatuna.**
- 5.2. Fond sõlmib iga toetuse saajaga toetuse sihtotstarbelise kasutamise lepingu.
- 5.3. Lepingu kohaselt peavad toetuse saajad **kasutama Fondist saadud rahade jaoks eriarvet**, esitama sisulise töö ja vormikohase finantsaruande elektroonilises keskkonnas <https://taotlused.epifond.ee> lepinguga kehtestatud tähtaegadel digiallkirjastatult.
- 5.4. EPI Fond koostab esitatud aruannete baasil koondaruande ja esitab selle Sotsiaalministeeriumile ja Rahandusministeeriumile nende poolt nõutud tähtaegadel.